

УДК 338.486:005
DOI: 10.60022/3(2)-33S

Цимбаленко Наталія Володимирівна

доцент кафедри логістики та торговельного бізнесу
Державний торговельно-економічний університет, Україна

Tsybalenko Nataliia

Associate Professor of the Department Logistics and Trade Business
State University of Trade and Economics, Ukraine

ORCID: 0000-0002-2484-5126

ESG-ПІДХОДИ У ФІНАНСОВОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Анотація. У статті досліджено сутність та напрями інтеграції ESG-підходів у систему фінансового менеджменту суб'єктів підприємництва в умовах цифрової трансформації економіки та зростання вимог до сталого розвитку бізнесу. Узагальнено теоретичні підходи до трактування ESG як інструменту підвищення фінансової стійкості, інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності підприємств. Розкрито вплив екологічних, соціальних та управлінських факторів на ключові фінансові рішення у сферах фінансового планування, управління витратами, інвестиційної діяльності та фінансових ризиків.

Обґрунтовано роль «зелених» капіталовкладень, інвестицій у людський капітал, розвитку корпоративного управління в оптимізації структури активів, зниженні вартості капіталу та стабілізації грошових потоків підприємств. На основі узагальнення міжнародних аналітичних звітів і наукових досліджень доведено наявність позитивного взаємозв'язку між рівнем ESG-інтеграції та фінансовими результатами діяльності підприємств. Визначено основні перешкоди впровадження ESG-підходів у фінансовий менеджмент українських суб'єктів підприємництва та запропоновано практичні напрями їх подолання. Розроблено схему інтеграції ESG-підходів у систему фінансового менеджменту підприємства, що дозволяє поєднати фінансові та нефінансові показники у єдиній управлінській моделі.

Ключові слова: ESG-підходи, фінансовий менеджмент, сталий розвиток, корпоративне управління, нефінансова звітність.

ESG APPROACHES IN THE FINANCIAL MANAGEMENT OF BUSINESS ENTITIES

Abstract. The article examines the essence and directions of integrating ESG approaches into the financial management system of business entities in the context of the digital transformation of the economy and the growing requirements for sustainable business development. Theoretical approaches to interpreting ESG as a tool for enhancing financial stability, investment attractiveness, and enterprise competitiveness are generalized. The impact of environmental, social, and governance factors on key financial decisions in the areas of financial planning, cost management, investment activity, and financial risk management is revealed.

The role of "green" capital investments, investments in human capital, and the development of corporate governance in optimizing asset structure, reducing the cost of capital, and stabilizing enterprise cash flows is substantiated. Based on the generalization of international analytical reports and academic research, a positive relationship between the level of ESG integration and the financial performance of enterprises is proven. The main barriers to the implementation of ESG approaches in the financial management of Ukrainian business entities are identified, and practical directions for overcoming them are proposed. A scheme for integrating ESG approaches into the enterprise financial management system is proposed, which enables the combination of financial and non-financial indicators within a unified management model.

Keywords: ESG approaches, financial management, sustainable development, corporate governance, non-financial reporting.

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження зумовлена зростанням ролі французької моПостановка проблеми. Сучасні умови розвитку підприємництва характеризуються посиленням впливу глобальних викликів, зростанням регуляторних вимог і підвищенням уваги стейкхолдерів до нефінансових аспектів підприємницької діяльності. У цьому контексті ESG-підходи (Environmental, Social, Governance) набувають особливої актуальності, оскільки сприяють довгостроковій фінансовій стійкості, інвестиційній привабливості та конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва.

Інтеграція ESG-принципів у систему фінансового менеджменту змінює традиційні підходи до прийняття фінансових рішень, зумовлюючи необхідність врахування екологічних ризиків, соціальних наслідків та якості корпоративного управління поряд із фінансовими показниками. Для підприємств це означає трансформацію процесів фінансового планування, управління капіталом, оцінки інвестиційних проєктів і фінансових ризиків відповідно до принципів сталого розвитку.

Особливої значущості впровадження ESG-підходів набуває для суб'єктів підприємництва в Україні, які функціонують в умовах структурних змін економіки, цифровізації та підвищеної невизначеності зовнішнього середовища. За таких умов ESG-підходи можуть розглядатися не лише як інструмент відповідності міжнародним стандартам, а й як важливий чинник підвищення ефективності фінансового менеджменту та зміцнення довіри інвесторів і партнерів.

Зазначене дозволяє зробити висновок щодо актуальності дослідження ролі ESG-підходів у системі фінансового менеджменту суб'єктів підприємництва, визначення напрямів їх інтеграції у фінансові процеси та оцінки їх впливу на фінансові результати і стійкість бізнесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інтеграції ESG-підходів у систему фінансового менеджменту суб'єктів підприємництва широко висвітлюються у дослідженнях міжнародних організацій, науковців і консалтингових інституцій у контексті сталого розвитку, відповідального інвестування та трансформації корпоративного управління. Концептуальні засади ESG сформульовані у документах [1; 2], де наголошується на необхідності врахування нефінансових факторів у процесі фінансового управління.

Значний внесок у розвиток теорії ESG-інвестування зроблено в аналітичних звітах OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development – Організація економічного співробітництва та розвитку), де ESG-критерії розглядаються як важливий інструмент оцінки ризиків, вартості капіталу та довгострокової фінансової стійкості підприємств [3; 4]. У працях R. Eccles та S. Klimenko обґрунтовано зростання ролі ESG-показників у формуванні інвестиційних рішень і фінансової політики компаній [5].

Регуляторні аспекти впровадження ESG-підходів відображені у документі Європейської Комісії [6], де ESG визначаються як обов'язковий елемент сучасної системи корпоративного та фінансового управління. Питання вимірювання та стандартизації ESG-показників розкрито у звітах [7-9], в яких підкреслюється значення нефінансової звітності для підвищення прозорості та якості фінансового аналізу. Водночас у дослідженнях S. Kotsantonis та G. Serafeim розглядається проблема фрагментарності ESG-даних, що ускладнює їх практичне використання у фінансовому менеджменті [10].

Емпіричний зв'язок між рівнем ESG-інтеграції та фінансовими результатами підприємств доведено у роботі G. Friede, T. Busch та A. Bassen, де встановлено переважно позитивний вплив ESG-факторів на рентабельність і зниження фінансових ризиків [11]. Подібні висновки містяться й у звітах McKinsey & Company, в яких ESG розглядається як джерело фінансової цінності та конкурентних переваг бізнесу [12]. Водночас у сучасних дослідженнях, зокрема у праці А. Артьомової, обґрунтовується взаємозв'язок ESG-підходів із цифровою трансформацією та розвитком електронної комерції нового покоління, що створює передумови для підвищення ефективності фінансового менеджменту підприємств [13].

Таким чином, попри наявність значної теоретичної та емпіричної бази, питання комплексної інтеграції ESG-підходів у систему фінансового менеджменту з урахуванням цифрової трансформації потребують подальшого дослідження.

Метою статті є теоретичне дослідження та систематизація ESG-підходів, а також визначення напрямів їх інтеграції у систему фінансового менеджменту підприємства із врахуванням сучасних тенденцій цифрової трансформації бізнесу та вимог сталого розвитку.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах розвитку економіки концепція сталого розвитку набуває дедалі більшого значення у формуванні управлінських рішень на рівні підприємств. Одним із практичних інструментів реалізації принципів сталого розвитку є ESG-підходи, що передбачають інтеграцію екологічних (Environmental), соціальних (Social) та управлінських (Governance) аспектів у систему корпоративного та фінансового менеджменту суб'єктів підприємництва [1; 2].

ESG-підходи ґрунтуються на ідеї розширення традиційного фінансового підходу до оцінки діяльності підприємства шляхом урахування нефінансових факторів, які істотно впливають на довгострокову вартість бізнесу [3]. У межах фінансового менеджменту це означає доповнення класичних фінансових критеріїв ефективності такими показниками, як екологічна відповідальність, соціальна

стійкість та якість корпоративного управління, що формують основу для прийняття стратегічних управлінських рішень [5].

Інтеграція ESG-підходів у фінансовий менеджмент суб'єктів підприємництва передбачає системне врахування екологічних, соціальних та управлінських факторів на всіх етапах прийняття рішень. На відміну від традиційної моделі фінансового менеджменту, орієнтованої переважно на максимізацію прибутку та мінімізацію витрат, ESG-орієнтований підхід фокусується на довгостроковій фінансовій стійкості підприємства та зниженні нефінансових ризиків [1; 3].

У практиці фінансового менеджменту ESG-підходи реалізуються через адаптацію інструментів фінансового планування, бюджетування, інвестування та управління ризиками. Сутність складових ESG-управління, їх реалізація та значення в системі фінансового менеджменту наведено у табл. 1.

Так, екологічна складова ESG-управління пов'язана з оцінкою впливу господарської діяльності на довкілля та управління екологічними ризиками. Вона охоплює питання енергоефективності, скорочення викидів, раціонального використання природних ресурсів і фінансування екологічно орієнтованих проєктів [14]. У фінансовому аспекті це відображається у зміні підходів до інвестування, формування структури витрат і довгострокового фінансового планування підприємств [7]. Найсуттєвіше екологічна складова впливає на формування інвестиційної політики підприємства шляхом відбору проєктів з урахуванням їх екологічного впливу, енергоефективності та відповідності принципам сталого розвитку [7; 14]. Такі проєкти, хоча й можуть потребувати більших початкових інвестицій, у довгостроковій перспективі сприяють зниженню операційних витрат і фінансових ризиків.

Таблиця 1

Складові ESG-управління, їх сутність та роль в системі фінансового менеджменту підприємства

Складові	Сутність	Інструменти фінансового менеджменту	Фінансові ефекти	Значення в системі фінансового менеджменту
Екологічна	Управління екологічними ризиками	Інвестиції в енергоефективність	Зменшення операційних витрат	Оптимізація структури витрат, інвестицій та активів підприємств
		«Зелені» капіталовкладення	Оптимізація структури активів	
Соціальна	Управління людським капіталом та взаємодія із соціальними групами	Інвестиції в розвиток персоналу	Підвищення продуктивності праці, зниження плинності кадрів	Ефективність бізнесу в довгостроковій перспективі
		Інвестиції в соціальні програми	Стабілізація грошових потоків	
Управлінська	Корпоративне управління, контроль та ризик-менеджмент	ESG-звітність	Підвищення інвестиційної привабливості	Інвестиційна привабливість та фінансова стійкість підприємства
		Внутрішній контроль та комплаєнс	Зниження рівня фінансових ризиків	
ESG (інтегровано)	Інтеграція ESG-критеріїв у фінансову стратегію	Фінансове планування, стратегічний менеджмент	Вдосконалення системи фінансового менеджменту	Підвищення фінансової стійкості та конкурентоспроможності

Джерело: складено автором на основі: [1; 3; 7; 10-12; 14]

Соціальна складова ESG-управління передбачає врахування інтересів персоналу, споживачів, місцевих громад та інших зацікавлених сторін у фінансовій діяльності підприємства. Соціальні аспекти ESG у фінансовому менеджменті проявляються через фінансування програм розвитку персоналу, підвищення рівня охорони праці, соціального захисту та корпоративної відповідальності. Включення соціальних показників до системи фінансових KPI дозволяє підприємствам більш обґрунтовано оцінювати ефективність використання людського капіталу та його вплив на фінансові результати діяльності, що реалізується через зростання продуктивності праці, зміну рівня операційних витрат, зниження репутаційних ризиків та забезпечення стабільності грошових потоків [8]. Дослідження міжнародних організацій свідчать, що компанії з високим рівнем соціальної відповідальності демонструють стабільніші грошові потоки та нижчі репутаційні ризики [7]. Інвестиції у розвиток людського капіталу, безпеку праці та соціальні ініціативи дедалі частіше розглядаються як чинник підвищення фінансової ефективності бізнесу в довгостроковій перспективі [10].

Управлінська складова пов'язана з якістю корпоративного управління, прозорістю фінансової інформації, ефективністю системи внутрішнього контролю та управління ризиками. Вона відіграє ключову роль у процесі інтеграції сталих підходів у систему фінансового менеджменту. Управлінська

складова охоплює питання прозорості звітності, дотримання принципів корпоративного управління, ефективності системи внутрішнього контролю та управління фінансовими ризиками. Для фінансового менеджменту суб'єктів підприємництва ця складова має ключове значення, оскільки безпосередньо впливає на довіру інвесторів, вартість залученого капіталу та фінансову стійкість підприємства [4; 15].

Слід також зазначити, що важливим елементом інтеграції ESG-підходів у фінансовий менеджмент є розвиток ESG-звітності та використання нефінансових показників у процесі фінансового аналізу. Запровадження стандартів нефінансової звітності, зокрема GRI (Global Reporting Initiative – глобальна ініціатива зі звітності) та рекомендацій міжнародних фінансових інституцій, дозволяє підприємствам підвищити рівень інформаційної прозорості та забезпечити можливість співставлення ESG-показників [8; 9]. Це створює передумови для більш обґрунтованого прийняття управлінських рішень. Результати міжнародних досліджень свідчать, що впровадження в систему фінансового менеджменту ESG-підходів позитивно впливає на фінансові показники переважної більшості підприємств, а саме сприяє: підвищенню рівнів рентабельності активів (ROA) і рентабельності власного капіталу (ROE); стабілізації грошових потоків; зниженню рівнів вартості капіталу (WACC) та фінансових ризиків [3; 4; 11; 12].

Таким чином, ESG-підходи у фінансовому менеджменті суб'єктів підприємництва слід розглядати як комплексну систему принципів і інструментів, спрямованих на забезпечення збалансованого поєднання фінансових цілей підприємства з вимогами сталого розвитку, що формує основу для підвищення фінансової стійкості, конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості та адаптивності підприємств до сучасних економічних викликів [1; 3; 7]. Інтеграція зазначених підходів у систему фінансового менеджменту суб'єктів підприємництва є комплексним процесом, що охоплює зміну підходів до планування, інвестування, управління ризиками та оцінки ефективності діяльності (рис. 1).

Запропонована схема (рис. 1) відображає логіку поетапної інтеграції ESG-підходів у систему фінансового менеджменту підприємства, де екологічні, соціальні та управлінські фактори розглядаються не як зовнішні обмеження, а як орієнтир при прийнятті управлінських рішень та основа для формування стратегічних переваг. Включення ESG-факторів у фінансове планування, управління інвестиціями та ризиками дозволяє підприємствам оптимізувати структуру активів, знизити вартість капіталу та підвищити фінансову стійкість у довгостроковій перспективі [1; 3; 7; 12].

Слід також зазначити, що цифрова трансформація систем управління підприємствами є тим чинником, який значно підвищує ефективність застосування ESG-підходів, оскільки цифрове підприємництво – це інструмент підвищення соціальної відповідальності бізнесу та прозорості управлінських процесів. Зокрема, інтеграція mobile-, social- та omnichannel-моделей сприяє формуванню більш інклюзивних та клієнтоорієнтованих бізнес-екосистем, що відповідає принципам ESG-підходів [13].

Особливого значення ESG-підходи набувають для суб'єктів малого та середнього підприємництва, які функціонують в умовах підвищеної економічної нестабільності. Для таких підприємств ESG-орієнтований фінансовий менеджмент дозволяє підвищити рівень адаптивності до зовнішніх шоків, зокрема кризових і воєнних викликів, шляхом диверсифікації ризиків і зміцнення довіри з боку стейкхолдерів [2; 6].

Водночас, незважаючи на зростаючу актуальність ESG-підходів та доведений позитивний вплив їх впровадження на фінансову стійкість і конкурентоспроможність бізнесу, інтеграції ESG у систему фінансового менеджменту суб'єктів підприємництва України перешкоджають численні обмеження та ризики (рис. 1). Однією з ключових проблем є недостатній рівень методичного забезпечення практичної імплементації ESG-критеріїв у фінансове планування, бюджетування та фінансовий аналіз, особливо на рівні малих і середніх підприємств [3; 15]. Для подолання цієї перешкоди доцільним є поетапне впровадження ESG-підходів через інтеграцію окремих екологічних, соціальних та управлінських показників у систему фінансових KPI підприємства. Зокрема, використання спрощених ESG-метрик, узгоджених зі стандартами GRI, дозволяє адаптувати міжнародні підходи до масштабів та ресурсних можливостей українських підприємств без значного зростання адміністративного навантаження [8; 9].

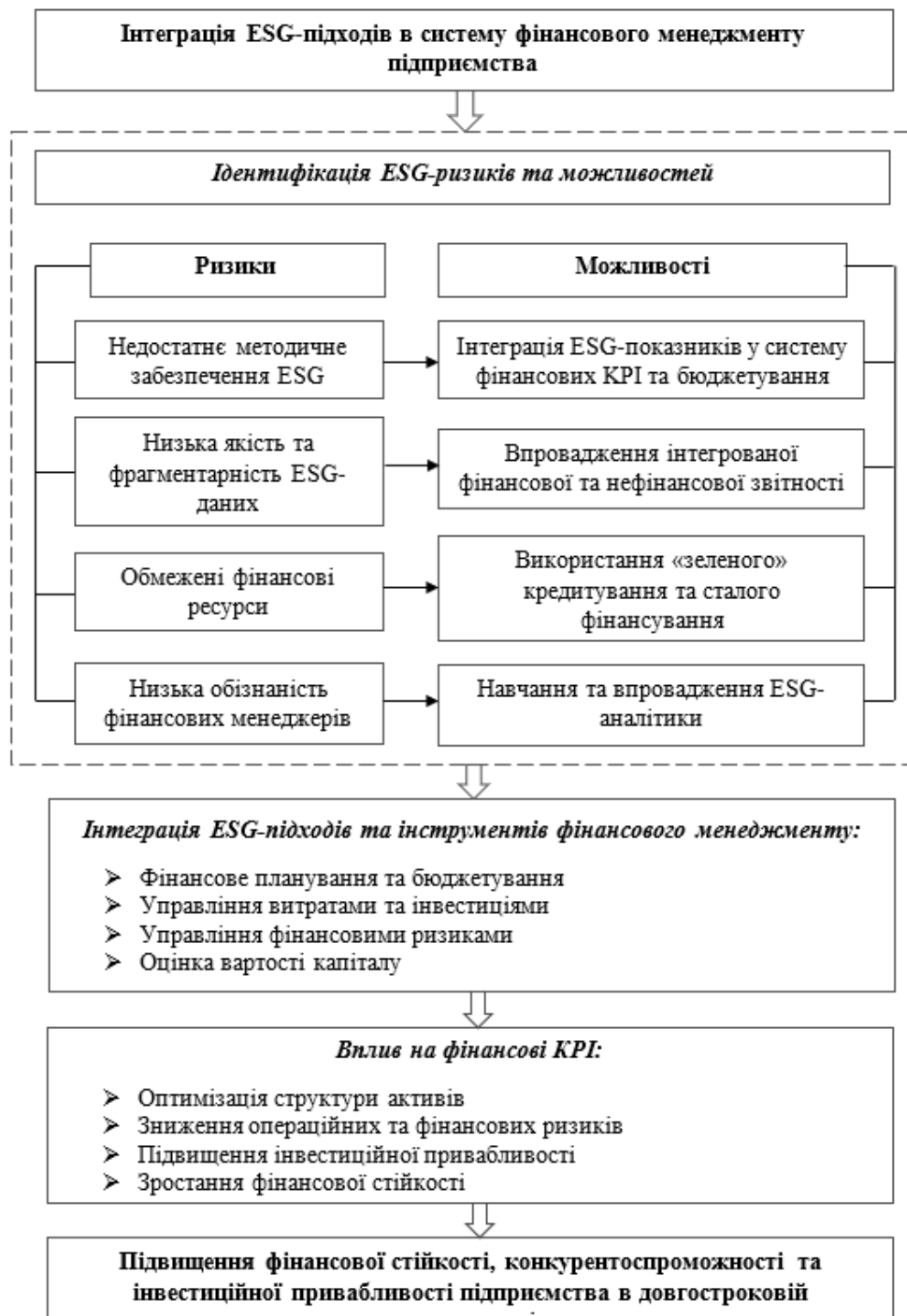

Рис. 1. Схема інтеграції ESG-підходів у систему фінансового менеджменту суб'єктів підприємництва

Джерело: сформовано автором на основі [1; 3; 7; 12]

Суттєвою перешкодою залишається також обмежена доступність якісних і верифікованих ESG-даних, що ускладнює оцінку економічної ефективності ESG-інструментів та їх впливу на фінансові результати діяльності підприємств. Фрагментарність нефінансової звітності та відсутність єдиних підходів до її формування знижують довіру з боку інвесторів і фінансових інституцій, а також призводять до виникнення додаткових трансакційних витрат [8; 10]. У цьому контексті доцільним є впровадження у фінансовий менеджмент підприємств принципу інтегрованої звітності, що поєднує фінансові та нефінансові показники в єдиній аналітичній системі. Використання цифрових платформ збору та обробки ESG-даних дозволяє знизити витрати на підготовку звітності та підвищити її прозорість, що є важливим фактором доступу до ESG-орієнтованого фінансування [7; 12].

Фінансові обмеження залишаються критичним стримувальним чинником впровадження ESG-підходів, особливо в умовах воєнних ризиків та макроекономічної нестабільності. Реалізація екологічних і соціальних проєктів часто сприймається підприємствами як витратна діяльність без чітко визначеного фінансового ефекту в короткостроковій перспективі [6; 12]. Ситуація ускладнюється через недостатній рівень обізнаності управлінського персоналу щодо зв'язку ESG-інвестицій із зниженням фінансових ризиків та вартості капіталу. Для мінімізації фінансових обмежень доцільним є використання ESG-орієнтованих фінансових інструментів, зокрема «зеленого» кредитування, сталого фінансування та поетапного впровадження екологічних інвестицій із чітким розрахунком їх окупності.

Отже, подолання перешкод впровадження ESG-підходів у фінансовий менеджмент суб'єктів підприємництва потребує системного підходу, що поєднує методичну адаптацію міжнародних стандартів, розвиток нефінансової звітності, цифровізацію фінансових процесів та підвищення фінансової грамотності управлінського персоналу. Реалізація зазначених напрямів створює передумови для формування стійких фінансових моделей підприємств та посилення їх конкурентних позицій у довгостроковій перспективі [1; 3; 12].

Висновки. У ході дослідження обґрунтовано актуальність інтеграції ESG-підходів у фінансовий менеджмент суб'єктів підприємництва в умовах економічної нестабільності, цифрової трансформації економіки та зростання вимог інвесторів до прозорості бізнесу. ESG-підходи набувають стратегічного значення як інструмент забезпечення довгострокової фінансової стійкості підприємств.

У результаті теоретичного аналізу встановлено, що ESG-підходи ґрунтуються на комплексному врахуванні екологічних, соціальних і управлінських факторів у процесі фінансового управління. Їх інтеграція дозволяє доповнити традиційні фінансові показники нефінансовими індикаторами, що впливають на вартість бізнесу, структуру капіталу та рівень фінансових ризиків. Впровадження ESG-підходів сприяє підвищенню фінансової результативності підприємств через оптимізацію витрат, зниження вартості капіталу та стабілізацію грошових потоків. Узагальнення міжнародних емпіричних досліджень засвідчило переважно позитивний зв'язок між рівнем ESG-інтеграції та рентабельністю активів і власного капіталу, а також фінансовою стійкістю підприємств.

Встановлено, що ESG-підходи формують довгострокові конкурентні переваги суб'єктів підприємництва: екологічна складова забезпечує скорочення ресурсних витрат, соціальна – підвищення продуктивності праці та зниження кадрових ризиків, управлінська – зростання інвестиційної привабливості та довіри з боку фінансових інституцій. Обґрунтовано, що ESG-підходи мають прикладний характер і є ефективним інструментом адаптації до кризових та воєнних умов, сприяючи доступу до фінансування, зниженню ризиків і зміцненню фінансової стійкості. Водночас виявлено ключові бар'єри їх впровадження, зокрема дефіцит якісних ESG-даних, фінансові обмеження та недостатню обізнаність управлінського персоналу, подолання яких можливе завдяки розвитку нормативного регулювання, нефінансової звітності та інструментів сталого фінансування.

Узагальнюючи результати дослідження, зроблено висновок, що ESG-підходи доцільно розглядати як стратегічний напрям підвищення фінансової результативності, конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості підприємств. Перспективи подальших досліджень пов'язані з емпіричною оцінкою впливу ESG-показників на фінансові результати українських підприємств із використанням економетричних методів.

Література

1. Environmental, Social and Governance (ESG) Investing: Glossary. Investor.gov (U.S. Securities and Exchange Commission). URL: <https://www.investor.gov/introduction-investing/investing-basics/glossary/environmental-social-and-governance-esg-investing#:~:text=“ESG”%20stands%20for%20environmental%2C,responsible%20investing%2C%20and%20impact%20investing> (дата звернення: 28.01.2026).
2. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations. URL: <https://sdgs.un.org/2030agenda> (дата звернення: 22.01.2026).
3. ESG Investing and Climate Transition: Market Practices and Data Needs. OECD. 2021. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2021/04/esg-investing-and-climate-transition_185db50c/a2fc6c39-en.pdf. (дата звернення: 15.01.2026).
4. Corporate Governance and ESG Integration. OECD. 2024. URL: <https://www.oecd.org/corporate/corporate-governance/> (дата звернення: 12.01.2026).
5. Eccles R. G., Klimenko S. The Investor Revolution. Harvard Business Review. 2019. URL: <https://hbr.org/2019/05/the-investor-revolution> (дата звернення: 15.01.2026).
6. Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). European Commission. 2025. URL: <https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/>

company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en (дата звернення: 15.01.2026).

7. Measuring Stakeholder Capitalism: Towards Common Metrics and Consistent Reporting. World Economic Forum. URL: https://www3.weforum.org/docs/WEF_IBC_Measuring_Stakeholder_Capitalism_Report_2020.pdf. (дата звернення: 22.01.2026).

8. GRI Standards. Global Reporting Initiative (GRI). URL: <https://www.globalreporting.org/standards/> (дата звернення: 15.01.2026).

9. Kotsantonis S., Serafeim G. Four Things No One Will Tell You About ESG Data. Journal of Applied Corporate Finance. 2019. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jacf.12346> (дата звернення: 10.01.2026).

10. Consolidated Set of GRI Sustainability Reporting Standards. Global Reporting Initiative (GRI). URL: <https://www.amauni.org/wp-content/uploads/2022/03/Set-of-GRI-Stnds-2021.pdf>. (дата звернення: 12.01.2026).

11. Friede G., Busch T., Bassen A. ESG and financial performance: Aggregated evidence from more than 2000 empirical studies. Journal of Sustainable Finance & Investment. 2015. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/20430795.2015.1118917> (дата звернення: 14.01.2026).

12. Five ways that ESG creates value. McKinsey & Company. 2019. URL: <https://www.mckinsey.com/capabilities/sustainability/our-insights/five-ways-that-esg-creates-value> (дата звернення: 15.01.2026).

13. Artomova A. E-Commerce 3.0: Integrating Mobile, Social and Omnichannel Trade into Digital Entrepreneurship. Social Development: Economic and Legal Issues. 2025. № 10. С. 43–55. DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.10.14> (дата звернення: 29.01.2026).

14. EU Taxonomy for Sustainable Activities. European Commission. URL: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en (дата звернення: 18.01.2026).

15. IFC Corporate Governance Methodology. IFC (World Bank Group). URL: <https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2023/ifc-corporate-governance-methodology.pdf>. (дата звернення: 15.01.2026).

References

1. Environmental, Social and Governance (ESG) Investing: Glossary. Investor.gov (U.S. Securities and Exchange Commission). Available at: <https://www.investor.gov/introduction-investing/investing-basics/glossary/environmental-social-and-governance-esg-investing#:~:text=“ESG”%20stands%20for%20environmental%2C,responsible%20investing%2C%20and%20impact%20investing> (accessed January 28, 2026).

2. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. United Nations. Available at: <https://sdgs.un.org/2030agenda> (accessed January 22, 2026).

3. ESG Investing and Climate Transition: Market Practices and Data Needs. (2021) OECD. Available at: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2021/04/esg-investing-and-climate-transition_185db50c/a2fc6c39-en.pdf (accessed January 15, 2026).

4. Corporate Governance and ESG Integration. (2024) OECD. Available at: <https://www.oecd.org/corporate/corporate-governance/> (accessed January 12, 2026).

5. Eccles R. G., Klimenko S. (2019) The Investor Revolution. Harvard Business Review. Available at: <https://hbr.org/2019/05/the-investor-revolution> (accessed January 15, 2026).

6. Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). (2025) European Commission. Available at: https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en (accessed January 15, 2026).

7. Measuring Stakeholder Capitalism: Towards Common Metrics and Consistent Reporting. (2020) World Economic Forum. Available at: https://www3.weforum.org/docs/WEF_IBC_Measuring_Stakeholder_Capitalism_Report_2020.pdf. (accessed January 22, 2026).

8. GRI Standards. (2026) Global Reporting Initiative (GRI). Available at: <https://www.globalreporting.org/standards/> (accessed January 15, 2026).

9. Consolidated Set of GRI Sustainability Reporting Standards. (2021) Global Reporting Initiative (GRI). Available at: <https://www.amauni.org/wp-content/uploads/2022/03/Set-of-GRI-Stnds-2021.pdf>. (accessed January 12, 2026).

10. Kotsantonis S., Serafeim G. (2019) Four Things No One Will Tell You About ESG Data. Journal of Applied Corporate Finance. Available at: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/jacf.12346> (accessed January 10, 2026).

11. Friede G., Busch T., Bassen A. (2015) ESG and financial performance: Aggregated evidence from more than 2000 empirical studies. Journal of Sustainable Finance & Investment. Available at: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/20430795.2015.1118917> (accessed January 14, 2026).

12. Five ways that ESG creates value. (2019) McKinsey & Company. Available at: <https://www.mckinsey.com/capabilities/sustainability/our-insights/five-ways-that-esg-creates-value> (accessed January 15, 2026).

13. Artomova A. (2025) E-Commerce 3.0: Integrating Mobile, Social and Omnichannel Trade into Digital Entrepreneurship. Social Development: Economic and Legal Issues, No. 10, pp. 43–55. DOI: <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.10.14>. (accessed January 29, 2026).

14. EU Taxonomy for Sustainable Activities. (2025) European Commission. Available at: https://finance.ec.europa.eu/sustainable-finance/tools-and-standards/eu-taxonomy-sustainable-activities_en (accessed January 18, 2026).

15. IFC Corporate Governance Methodology. (2026) IFC (World Bank Group). Available at: <https://www.ifc.org/content/dam/ifc/doc/2023/ifc-corporate-governance-methodology.pdf>. (accessed January 15, 2026).

Отримано: 30.01.2026

Прийнято до публікації: 14.02.2026

Опубліковано: 15.02.2026